

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПАМ'ЯТІ

СТЕРТІ З ПИЩА ЗЕМЛІ ФОТОВИСТАВКА

Над виставкою працювали:

Тетяна Бойко
Зоя Заблоцька (Бойченко)
Ірина Полонська
Наталка Позняк-Хоменко
Марія Тахтаулова
Володимир Тиліщак
Уляна Громович

Дизайн:

Олександр Остапенко

Коректор:

Олександра Салій

Виготовлення:

ФОП Я. Коланиця

Фото та інформація надані:

Костянтин і Влада Ліберови, Андрій Дубчак (Donbas Frontliner), Ігор Захаренко, Ірина Рибаківа, (прес офіцер 93-ї ОМБр «Холодний Яр» ЗСУ), Роман Біленко (93-тя ОМБр «Холодний Яр» ЗСУ), Ірина Шевченко (прес-служба 21-го окремого мотопіхотного батальйону «Сармат» 56-ї окремої мотопіхотної Маріупольської бригади ЗСУ), Альона Шідерова (начальник прес-служби 56-ї окремої мотопіхотної Маріупольської бригади ЗСУ), Арсеній Приліпка (пресофіцер 72-ї ОМБр ім. Чорних Запорозжців ЗСУ), Сергій Лободенко (голова Чугуївської РВА Харківської області), Сергій Котенко (начальник Чкаловської СВА Харківської області), Обрії Ізюмщини, Олександр Пархоменко, Леонід Логвиненко («Сільські вісті» у Харківській області), Євген Заблоцький, Gwara Media, Харківська правозахисна група, Олександр Ставицький, (Суспільне Харків), Павло Дорогой («Заборона»), Надія Снедкова, Костянтин Григоренко, Олександр Бринза, Євген Гончаренко, В'ячеслав Горбоносів, Олена Максименко, Юлія Гуш, Махаг Technologies, Олексій Задесенцев, Ірина Цвіла (солдат батальйону «Січ», загинула 2022 року при обороні Києва)

Партнери:

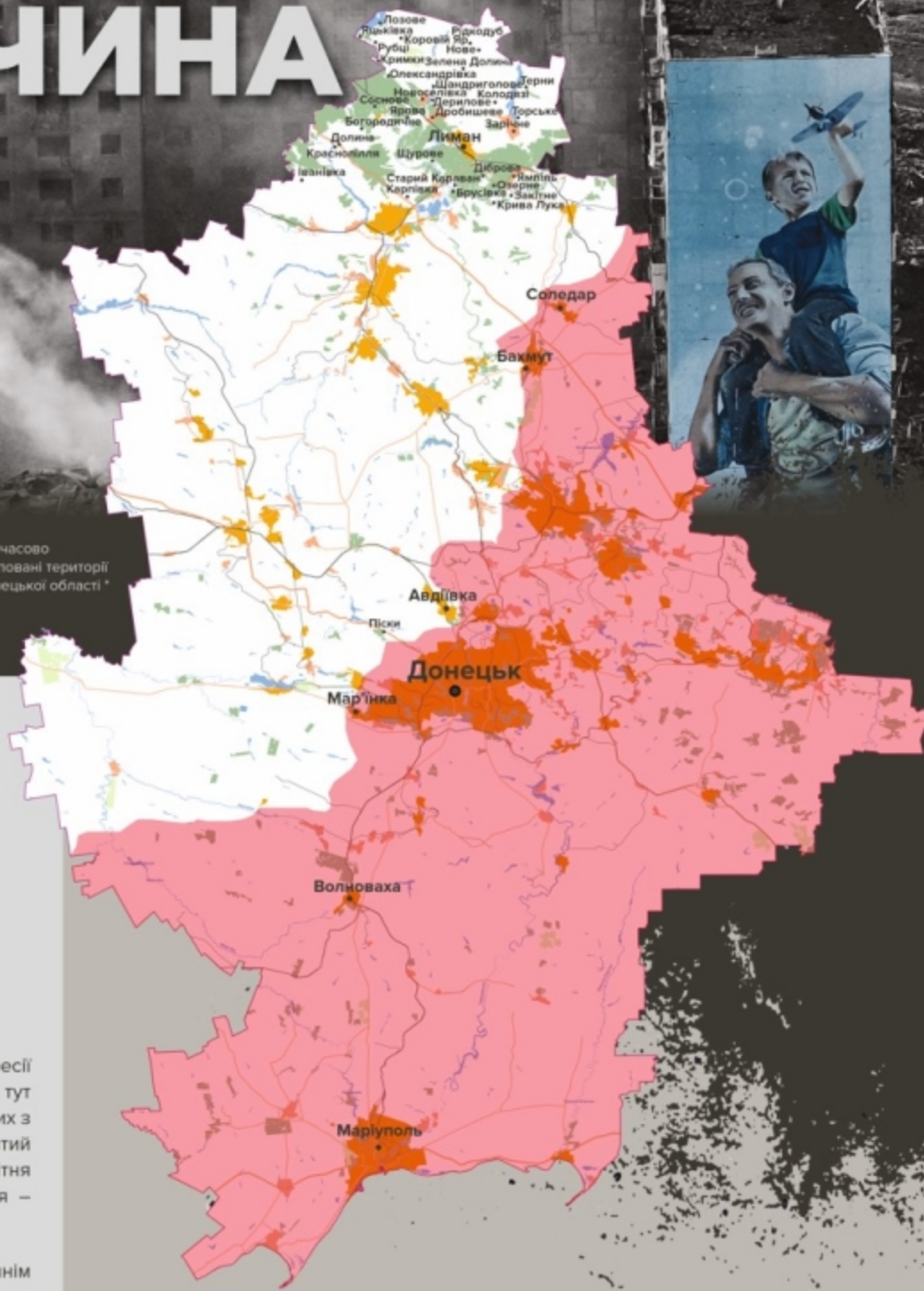
Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, Луганська ОВА, Донецька ОВА, Миколаївська ОВА, Херсонська ОВА, Харківська ОВА, Мар'їнська МВА Донецька область, Попаснянська МТГ Луганська область, Северодонецька МВА Луганська область, Лисичанська МТГ Луганська область, Соледарська МТГ Донецька область, КЗК Бахмутський краєзнавчий музей

СПЛЮНДРОВАНА ДОНЕЧЧИНА

ДЕВ'ЯТИПОВЕРХІВКА
З МУРАЛОМ «СІМ'Я»
В М. БАХМУТ

Тимчасово
окуповані території
Донецької області *

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА. ВТОРГНЕННЯ 2014...

Донецьчина однією з перших стала жертвою російської агресії та так званої гібридної війни. Ще в березні 2014 року тут пройшла низка антиукраїнських мітингів за участі завезених з РФ провокаторів. На одному з них, 13 березня, був убитий секретар донецької «Свободи» Дмитро Чернявський. 6 квітня було захоплено приміщення Донецької ОДА, а 7 квітня – проголошено маріонеткову квазідержаву «ДНР».

12 квітня 2014 року група бойовиків, очолювана колишнім офіцером ФСБ Ігорем Гіркіним (Стрелковим), захопила Слов'янськ. В найближчі два дні проросійські бойовики окупували низку інших міст Донецької області: Краматорськ, Дружківку, Горлівку, Авдіївку, Мариуполь, Єнакієве, Волноваху та ін.

14 квітня Україна оголосила про початок Антитерористичної операції. Від початку червня почалося поступове звільнення захоплених територій – Україна повернула під свій контроль Мариуполь, Слов'янськ, Краматорськ, Костянтинівку, Бахмут та ін. З 26 квітня тривали бої за Донецький аеропорт (який згодом був перетворений на купу руїн).

Однак наприкінці серпня наступ зупинився: регулярні російські війська взяли в оточення українські добробати та бригади ЗСУ в районі міста Іловайськ і розстріляли колони техніки, які виходили обіцяним «зеленим коридором». У лютому 2015 українські війська потрапили в оточення під Дебальцевим, далі були «мінські домовленості». Значна частина області так і лишилася окупованою.

2022...

До 2022 року тривали бої різної інтенсивності в районі Пісків, Дебальцево, Широкино, Світлодарської дуги, Авдіївки, Золотого. Однак вони не йдуть у жодне порівняння з тим вогняним валом, який обрушила на Донецьчину російська армія в кінці лютого 2022 року. Буквально за кілька днів була вщент зруйнована Волноваха, пізніше постраждали Авдіївка, Зайцеве, Лиман, Долина та інші населені пункти.

У березні в облозі опинився Мариуполь. Його захисники, серед яких були бійці полку «Азов», морські піхотинці 36-ї ОБМП, прикордонники, нацгвардійці, поліцейські, утримували оборону міста, зосередившись під кінець у підвалах заводу «Азовсталь». 20 травня, виконуючи наказ командування, майже 2,5 тисячі оборонців склали зброю і вийшли в російський полон. Півтори тисячі захисників Мариуполя досі в полоні. Через окупацію важко оцінити масштаби руйнування міста і кількість людських жертв, але вони значні.

З липня 2022 року центром протистояння стало місто Бахмут. Десять місяців знадобилося російським військам, підсиленим найманцями з ПВК «Вагнер», щоб завладіти містом. Але українська армія продовжує тримати фланги Бахмута, зв'язуючи значні сили росіян.

Частина області досі в окупації. Мар'їнка, Волноваха, Соледар та інші населені пункти перетворилися на міста-привиди. Бойові дії тривають.

ВНАСЛІДОК ПОВНОМАСШТАБНОГО
ВТОРГНЕННЯ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ
ЗНИЩЕНО:

41 НАСЕЛЕНИЙ ПУНКТ
НА 60-100% *

18 121 ОБ'ЄКТ
ЖИТЛОВОГО ФОНДУ **

ЗРУЙНОВАНО АБО ПОШКОДЖЕНО:

98 191 ОДИНИЦЬ ЖИТЛА *

ДОНЕЦЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ОБЛАСНИЙ
ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР, М. МАРИУПОЛЬ

ДЕТИ

КОЛЕДЖ ТРАНСПОРТНОЇ
ІНФРАСТРУКТУРИ, М. БАХМУТ

Мені хотілося б, щоб звільнили наші окуповані території, щоб Крим і Донбас стали українськими, щоб там замайорили наші прапори, щоб закінчилася війна. Очього мені хочеться перш за все.

Головнокомандувач Збройних сил України
Валерій Залужний

* Дані надані Донецькою обласною військово-цивільною адміністрацією станом на липень 2023 р. Дані постійно уточнюються. Території під обстрілами чи під окупацією.

** Дані надані Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України станом на кінець вересня 2023 року.

м. Бахмут

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

Перша згадка про Бахмут датується XVI століттям. Назва міста походить від річки Бахмутка, на берегах якої воно стоїть. У другій половині XIX століття розпочався промисловий видобуток кам'яної солі шахтним способом. У листопаді 1917 року в Бахмуті над будівлею земської управи підняли перший на Донеччині український прапор. У 1932–1933 роках території міста і околиць були охоплені Голодомором. Під час «Великого терору» сталінських часів у 1937–1938 роках понад 600 осіб були репресовані за політичними звинуваченнями. У роки Другої світової війни місто було окуповане нацистами та значно постраждало. Але це не порівняти із теперішніми руйнуваннями. До війни тут був центр соляної промисловості та великий залізничний вузол. Також місто було відоме своїм заводом шампанських вин.

У 2014 році Бахмут (тоді ще – Артемівськ) пережив першу окупацію російськими бойовиками під проводом Ігоря Гірка, яка тривала з 12 квітня по 6 липня. У квітні та червні бойовики кілька разів намагалися захопити розташовані тут Центральну артилерійську базу озброєння та Центр забезпечення бронетанковим озброєнням і технікою, але безуспішно. Вночі 4 липня бійці батальйону МВС «Артемівськ» штурмували штаб терористів у місті і захопили його. 6 липня Бахмут був остаточно зачищений від терористів. Активну участь у звільненні міста брали також 95 ОАЕМБр, батальйон «Донбас» та 3-й полк спецпризначення.

У 2022 році Бахмут знову опинився в епіцентрі збройного протистояння російських та українських сил. Артилерійські та авіаційні обстріли міста розпочалися іще в травні, а з липня тут розгорілися жорстокі кровопролитні бої, які тривали більше десяти місяців. За попередніми оцінками, втрати ворога тут сягнули більше 100 тисяч живої сили. «Фортеця Бахмут» стала символом стійкості і незламності українського духу.

Бої в околицях Бахмута тривають досі. Майже вщент зруйноване місто колись було домом для 70 000 людей. На жаль, через активні бойові дії оцінити ступінь пошкоджень неможливо. Але аерофотозйомка свідчить, що в місті не лишилося практично жодного вцілілого будинку. Колись квітуче місто нині перетворене російськими загарбниками на купу руїн.

ДЕВ'ЯТИПОВЕРХІВКА
З МУРАЛОМ «СІМ'Я»

УКРАЇНСЬКА
ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА
АКАДЕМІЯ

Відео зруйнованого м. Бахмут

Відео зруйнованого м. Бахмут

Відео зруйнованого м. Бахмут

м. Мар'їнка

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

Як поселення Мар'їнка відома з 40-х років XIX століття. Хоча зимівники та хутори запорожців тут існували ще з початку XVIII століття.

Мар'їнка практично примикає до околиць Донецька, тож із 2014-го року стала однією з гарячих точок російсько-української війни. 14 квітня над Мар'їнською РДА було піднято російський триколор, протягом літа тут точилися серйозні бої, але 5 серпня батальйони «Азов» і «Шахтарськ» витіснили бойовиків і спільно з бійцями ЗСУ звільнили місто. Попри це протягом наступних років поблизу міста проходила лінія розмежування і тут тривали бойові дії.

17 лютого 2022 року обстріли в районі Мар'їнки посилювалися. З початком повномасштабного вторгнення місто перетворилося на арену постійних боїв. Окупанти багато разів намагалися взяти його під свій контроль, але отримували відсіч. Місто пережило авіанальоти, артилерійні обстріли, бомбардування фосфорними боєприпасами.

На сьогодні Мар'їнка залишається однією з найгарячіших точок в Донецькій області. В ході бойових дій місто практично знищене: зруйнована міська площа, будинок культури, молодіжний центр, частково золотий купол місцевої церкви. Реальний масштаб руйнувань може виявитися ще катастрофічнішим, однак через продовження боїв оцінити ступінь пошкодження міста наразі неможливо.

Відео зруйнованого м. Мар'їнка

С. Піски

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

До війни в Пісках проживало 2 тисячі жителів. Це була така собі рекреаційна зона за 15 кілометрів від центру Донецька. Тут працювали Донецький інститут агропромислового виробництва та Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція НАУ, поряд був ботанічний заказник місцевого значення Балка Водяна.

З 2014 року Піски одними з перших потрапили під удар і в квітні були окуповані. У липні ЗСУ повернули контроль над селищем, яке було воротами до Донецького аеропорту. Але бої тривали і далі. Серед тих, хто захищав Піски в 2014–2015 роках були 93-тя ОМБ, ОДЧ «Карпатська Січ», рота «Донецьк», батальйон «Січ», ДУК «Правий Сектор», 95-та ОДШБ, ДБ «ОУН», 17-та ОТБ, 79-та ОДШБ, 30-та ОМБ, 1-ша ОТБ, батальйон «Шахтарськ», 81 ОАЕМБ, 20-й ОМПБ, 128-ма ОГШБ, 15-й ОМПБ.

Втративши селище, бойовики влаштували йому восьмирічне пекло, закидаючи мало не щодня снарядами та мінами, обстрілюючи важкою артилерією. У результаті 95% будівель селища ще тоді було капітально зруйновано, зникли зв'язок, електро- та водопостачання. Всі, хто міг, залишили свої домівки – за даними 2019 року тут лишалося жити 9 мешканців.

У 2022 році Піски знову стали однією з найгарячіших точок російсько-української війни. Одна з бригад, яка зустріла повномасштабне вторгнення в Пісках – 56-та окрема мотопіхотна Маріупольська бригада. Рашисти знищували селище, випускаючи щодня тисячі мін і снарядів, рівняючи з землею те, що було недоруйноване з 2014 року. 23 жовтня 2022 року Піски перейшли під контроль окупантів.

Через окупацію отримати достовірну інформацію про те, що відбувається нині в Пісках, неможливо. Зрозуміло одне – села, яким воно було до війни, більше не існує. Як і Донецького аеропорту, оборона якого в 2014–2015 роках тривала 244 дні.

Відео зруйнованого с. Піски

м. Соледар

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

Історія Соледара тісно пов'язана з видобутком солі. Цей промисел існував з кінця XVII століття, наприкінці XIX тут відкрилася перша шахта, хоча сучасну назву місто отримало лише у 1991 році. До війни тут працювало одне з найбільших у світі підприємств із видобутку солі – «Артемсіль», яке забезпечувало 94% загальноукраїнського споживання кухонної солі. У соляних шахтах розташовувалися спелеосанаторії, музей соляної промисловості, футбольне поле, церква, концертний зал, де проводився фестиваль симфонічної музики.

Як і сусідній Бахмут, Соледар у квітні 2014 року був тимчасово окупований проросійськими терористичними угрупованнями, але в липні українські війська звільнили місто від бойовиків.

У 2022 році місто потрапило під вогняний вал в ході російської агресії. Ще з травня – червня росіяни регулярно його обстрілювали, застосовуючи в тому числі оперативно-тактичні ракетні комплекси. З серпня обстріли посилилися – окупанти почали масований наступ на Соледар, який відкривав можливість для оперативного оточення Бахмута. 16 січня 2023 року війська РФ окупували місто.

До війни в Соледарі проживало понад 10 тисяч жителів. Скільки їх лишилося нині, неможливо сказати через окупацію. Як і оцінити реальні масштаби руйнувань. Супутникові фото свідчать, що місто фактично зруйноване вщент.

КОНЦЕРТ В СОЛЯНІЙ ШАХТІ

СПЕЛЕОСАНАТОРІЙ В СОЛЯНОМУ ПЛАСТІ

ШАХТИ ДП «АРТЕМСІЛЬ»

СОЛЕДАРСЬКА МІСЬКА РАДА

Відео зруйнованого м. Соледар

Відео зруйнованого м. Соледар

с. Долина

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

До 1945 року – Гола Долина. У 1862 року в селі Гола Долина була зведена церква святого мученика Георгія. Так почалася історія Свято-Георгіївського скиту Святогірської Успенської лаври. Через 5 років тут відкрили народне училище для хлопчиків, яке пізніше стало церковно-парафіяльною школою, де діяла бібліотека і народний театр. У роки Другої світової війни Долина стала ареною жорстоких боїв. Те, що не вдалося зруйнувати нацистам, через більш як пів століття завершили рашисти.

Російські війська з березня 2022 року намагалися захопити село. Двічі штурмували, пів року обстрілювали його майже щодня, цілеспрямовано руйнували школу, магазини, дитячий садок.

З березня по вересень село переживало авіанальоти, постійно зазнавало обстрілів зі ствольної та реактивної артилерії. 8 травня внаслідок авіаційного удару рашистів було знищено Свято-Георгіївський скит Святогірської лаври.

Тепер на вулицях села не зустрінеш жодної людини. Тільки міни, уламки, шматки цегли та зруйновані будинки. Навіть через рік після закінчення активних боїв територія Долини лишається замінованою.

Богородичне відоме з XVII століття як поселення біля Святогірської лаври. Назву свою отримало від ікони Божої Матері «Всіх скорботних радість». Храм села за часів радянської влади закрили, а в 1938–1939 роках – узагалі розібрали. У 2005 році церкву відбудували і майже одразу вона стала Богородичним жіночим скитом Святогірської лаври.

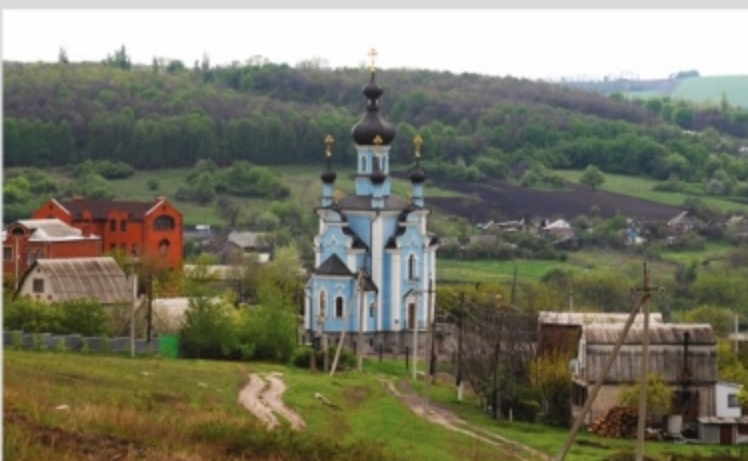
с. Богородичне

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

З березня по вересень 2022 року село перебувало під постійними обстрілами зі ствольної та реактивної артилерії. 11 травня 2022 року бої в цьому районі досягли кульмінації. Рашисти намагалися прорвати рубіж Долина – Богородичне у наступі на Слов'янськ і Краматорськ. 2 червня під час наступу на Святогірськ село захопили російські війська. Окупанти використовували територію церкви як свій штаб. Запеклі бої за Богородичне тривали понад три місяці.

11 вересня село звільнили Збройні сили України. Основу угруповання військ на цьому напрямку склали 95-й та 80-й ОДШБ, 81-й ОАЕМБ, 17-та окрема танкова Криворізька бригада імені Костянтина Пестушка та БОП імені Героя України Сергія Кульчицького. Також тут тримали оборону 41-й, 68-й, 77-й та 126-й батальйони ТрО.

Під час окупації село було повністю знищене – не лишилося жодної цілої будівлі, постраждав і храм. Богородичне стало селом-привидом – одним із чотирьох сіл Святогірської громади (разом із Долиною, Краснопіллям і Мазанівкою), знищених фактично вщент.

Відео зруйнованого с. Долина

Відео зруйнованого с. Богородичне

м. Вугледар

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

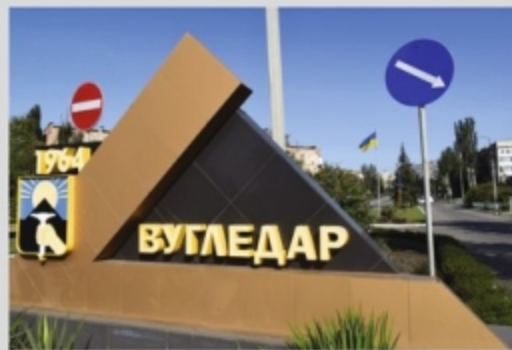
Вугледар – одне з «наймолодших» міст Донбаського регіону. Виникло воно в 1964 році у зв'язку з будівництвом нової шахти «Південнодонбаська» № 1. Перша назва тоді ще селища була Південний Донецьк. У 1973 році Вугледар отримав сучасну назву, а в 1991 – статус міста обласного підпорядкування.

У квітні – травні 2014 року місто опинилося під контролем проросійських бойовиків. Це тривало до вересня, коли внаслідок успішного рейду 95-ї та 79-ї аеромобільних бригад було звільнено Вугледар, Богодатне, Новотроїцьке, Докучаєвськ, Оленівку та інші населені пункти. З того часу Вугледар так і залишався прифронтовим містом ближнього тилу. Але місто жило своїм життям, розвивалося.

На початку 2022 року ситуація різко змінилася. Уже в березні, після того, як російська армія захопила майже знищену на той момент Волноваху за 25 км, Вугледар опинився на лінії постійного вогню. Його стратегічне значення полягало в тому, що він відкривав дорогу на Слов'янськ і Краматорськ, які стали головними тилowymi містами для забезпечення оборонців Бахмута.

Влітку та восени 2022 року росіяни не раз намагалися взяти місто, але тоді лінія зіткнення зупинилася у сусідніх селах Павлівка та Микільське. Найжорсткіші бої за Вугледар розгорілися в кінці січня 2023-го, коли росіяни, прагнучи взяти Бахмут, вкотре спробували прорвати оборону. Однак героїчні бійці 72-ї ОМБр «Чорні запорожці», які в березні 2022 року відстояли Київ, і тут втримали рубежі, вщент розгромивши російські елітні 40-ту та 155-ту бригади морської піхоти Тихоокеанського флоту РФ.

Вугледар і досі тримає оборону. Але міста практично не існує. Сьогодні це один із найбільш зруйнованих авіацією та артилерією ворога населених пунктів України.

Відео зруйнованого м. Вугледар

СПАЛЕНА ЛУГАНЩИНА

ГІМНАЗІЯ №5,
М. ЛИСИЧАНСЬК

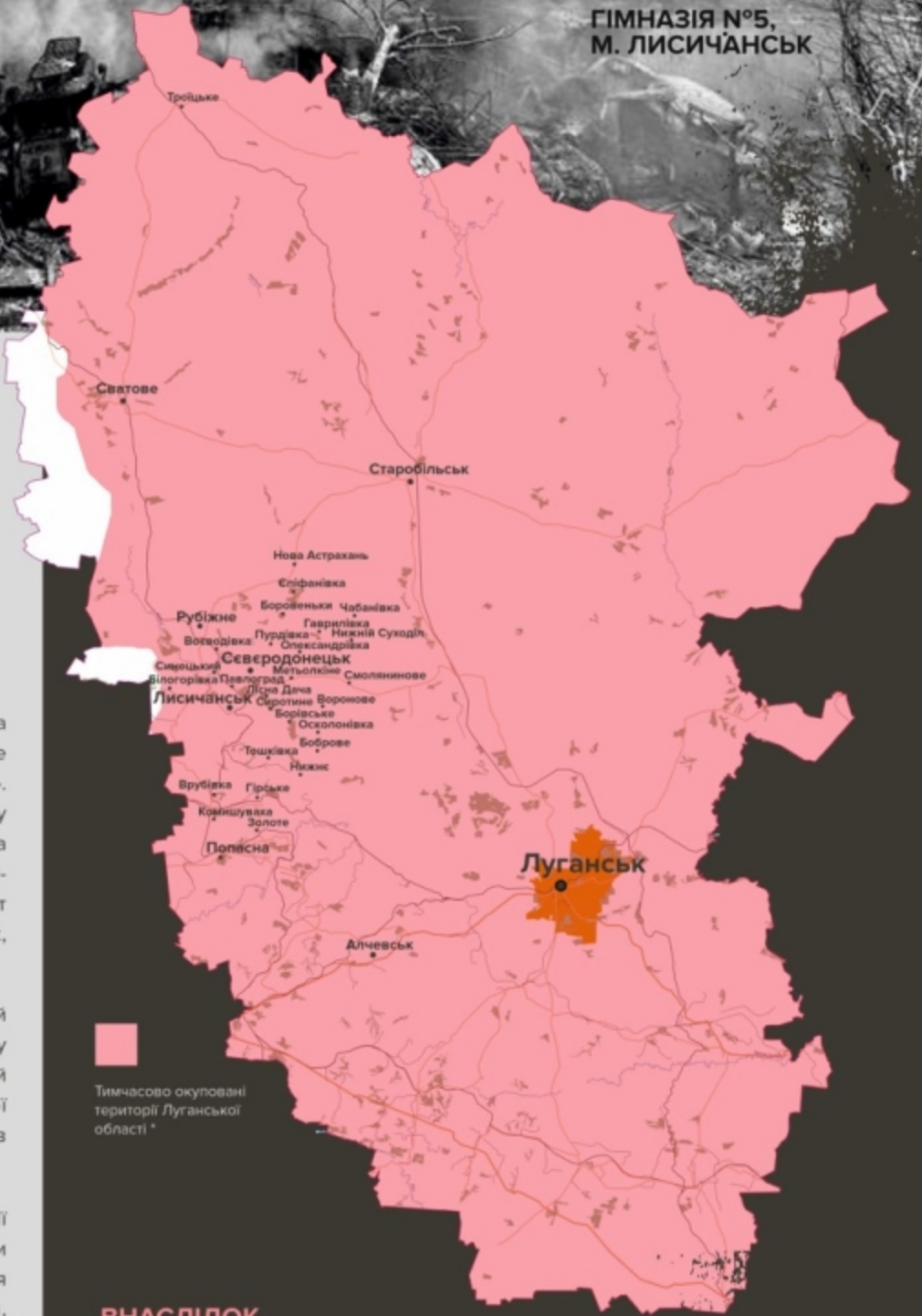
ІСТОРИЧНА ДОВІДКА. ВТОРГНЕННЯ

2014...

Ще в березні - квітні 2014 року Луганщина, як і Донеччина та інші регіони півдня та сходу України, стала полем, де розгорнулися драматичні події так званої «руської весни». За підтримки завезених із Росії провокаторів на початку березня відбулися захоплення приміщень СБУ та Луганської ОДА, 28 квітня була проголошена маріонеткова квазідержавка «ЛНР», почалося захоплення інших міст області: Станиця Луганська, Красний Луч, Первомайськ, Алчевськ, Антрацит, Лисичанськ, Щастя.

2 червня бойовики штурмували Луганський прикордонний загін, а 14 червня при заході на посадку в Луганському аеропорту був збитий український військово-транспортний літак Іл-76, загинуло 40 десантників 25-ї окремої Дніпропетровської повітряно-десантної бригади і 9 членів екіпажу.

В червні - липні в рамках антитерористичної операції почалося звільнення захоплених бойовиками та їхніми російськими кураторами українських територій. До кінця квітня Україна повернула під свій контроль Щастя, Лисичанськ, Северодонецьк, Станицю Луганську, Старобільськ та інші міста Луганщини. Однак захоплення росіянами в липні пункту пропуску Ізварине і введення регулярних військових підрозділів зупинило цей процес і на вісім років перевело війну в позиційне протистояння. Більша частина регіону на південь від річки Сіверський Донець, включно з обласним центром Луганськом, лишилися під контролем проросійських бойовиків.

Тимчасово окуповані території Луганської області *

ВНАСЛІДОК ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ЗНИЩЕНО:

31
НАСЕЛЕНИЙ ПУНКТ
НА 60-100% *

10 201
ОБ'ЄКТ ЖИТЛОВОГО ФОНДУ **

На 2023 рік майже вся територія Луганської області залишається окупованою росіянами. Це унеможливило обрахунок точної кількості об'єктів інфраструктури, що постраждали.

2022...

З початком повномасштабного вторгнення в лютому 2022 року бої на Луганщині розгорілися з новою силою. Особливо гостре протистояння спостерігалось в районі міст Рубіжне – Лисичанськ – Северодонецьк та Поласна, де з березня до початку липня точилися запеклі бої. Росіяни не шкодували вогневих засобів, застосовуючи тактику «випаленої землі». На початок липня 2022 року Сили оборони України змушені були залишити свої позиції. На сьогодні 95% області лишається окупованою військами РФ та їхніх найманців. В деяких містах ступінь руйнації сягає 80-100%.

ЛИСИЧАНСЬКИЙ ЦЕНТР ПОЗАШКІЛЬНОЇ РОБОТИ ЗІ ШКОЛЯРАМИ ТА МОЛОДДЮ

Кожного ранку, коли над Україною сходить сонце, воно сходить спочатку над Луганщиною. Луганщина – Сонячні ворота України!

Артем Полежак, поет

ПАЛАЦ КУЛЬТУРИ ХІМІКІВ, М. СЕВЕРОДОНЕЦЬК

* Дані надані Луганською обласною військово-цивільною адміністрацією станом на липень 2023 р. Дані постійно уточнюються. Території під обстрілами чи під окупацією.

** Дані надані Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України станом на кінець вересня 2023 року.

м. Попасна

ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ

Попасна – місто в Луганській області. До війни було важливим залізничним вузлом. В основному економіка міста була зорієнтована на залізничний транспорт та вугільну промисловість. До повномасштабного вторгнення у місті проживало близько 20 тисяч жителів.

Офіційна історія селища Попасна починається від 1870-х – з будівництвом Донецької кам'яновугільної залізниці. У часи Голодомору 1932–1933 рр. в селищі померло понад 400 осіб. У період Другої світової війни місто перебувало під німецькою окупацією та було сильно зруйноване.

Найбільшу вагу у промисловому виробництві займало машинобудування та металообробка (Попаснянський вагоноремонтний завод).

Після початку збройного конфлікту на сході України в травні 2014 року, місто Попасна захопили незаконні збройні формування.

22 липня 2014 року місто звільнили підрозділи Збройних сил і Національної гвардії України. У звільненні брав участь український добровольчий батальйон «Донбас».

Після початку повномасштабної збройної агресії в лютому 2022 року пережило масований обстріл. У квітні 2022 року ворогу вдалось захопити половину міста, точились запеклі вуличні бої, продовжились артилерійські обстріли. Вже тоді очільники області заявляли, що «вцілілі будинки у Попасній відсутні».

Із захопленої частини міста ворог примусово депортував населення до окупованих територій. Евакуація мирних мешканців до вільної України була сильно ускладнена постійними обстрілами. З 08.05.2022 року, після більш ніж трьох місяців жорстких боїв, Попасну окупували війська РФ. Відновлювати місто вони не збираються і визнали це офіційно – серед поширеного окупантами переліку міських та муніципальних округів такого населеного пункту немає.

Місто повністю зруйноване.

СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКА ЦЕРКВА

Відео зруйнованого м. Попасна

с. Білогорівка

ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ

Білогорівка входить до числа найстаріших населених пунктів Луганщини – селище виникло на початку XVIII століття на місці козацького зимівника. До війни була відома своїм крейдяним кар'єром. У 2014-му короткий час перебувала під контролем проросійських бойовиків, але в липні була звільнена українськими силами. За даними 2019 року тут проживало 852 людини.

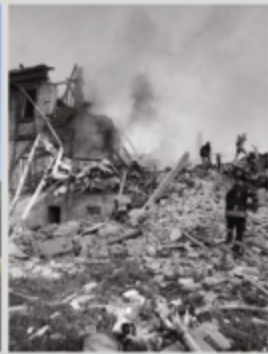
Повномасштабна війна докотилася до Білогорівки в травні 2022 року. Саме тут росіяни вирішили переправитися через річку Сіверський Донець, щоб до 9 травня повністю оточити Лисичанськ і Северодонецьк. Але потрапили під прицільний вогонь артилерії 80-ї, 79-ї, 30-ї, 58-ї та 17-ї танкових бригад. З 8 по 13 травня десантники 9 разів зривали спробу ворога форсувати Сіверський Донець. Тоді була розгромлена російська батальйонно-тактична група, знищено 70 одиниць російської військової техніки. Після цього розгрому Білогорівку почали називати другою Чорнобаівкою.

Російські атаки на Білогорівку супроводжувалися постійними обстрілами як із землі, так і з повітря. 7 травня на школу, в якій переховувалися місцеві жителі, росіяни скинули авіабомбу. Тоді з-під завалів вдалося врятувати 30 людей, загальна кількість жертв через постійні обстріли досі не встановлена. Багато жителів села вважаються зниклими безвісти, серед них – діти.

З липня російські війська остаточно взяли під контроль Білогорівку, однак 19 вересня під час Слобожанського контраступу Сили оборони України звільнили селище. Білогорівка стала першим населеним пунктом Луганщини, звільненим в ході повномасштабної війни. Попри це, бойові дії на цій території тривали і далі. В листопаді 2022 року в запеклих боях за селище Білогорівка була знищена остаточно. У січні 2023 року очільник Луганської ОДА підтвердив, що Білогорівки як населеного пункту більше не існує.

БІЛОГОРІВСЬКИЙ ЛІЦЕЙ

с. Врубівка

ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ

Врубівка (до 1935 – Хуцевате) – селище міського типу Попаснянського району Луганської області, засноване в 1921 році. В 1932–1933 роках значна частина жителів померла. Жило за рахунок шахт із видобутку кам'яного вугілля.

Врубівка постраждала від російських обстрілів ще до повномасштабного вторгнення – 17 лютого 2022 року один зі снарядів 122 калібру впав на територію місцевого ліцею. Тоді ж було перебито газогін та електромережі.

У червні росіяни вдарили по Врубівці важкою вогнеметною реактивною системою «Сонцепьок» та запалювальними РСЗВ, імовірно з фосфорною начинкою.

На сьогодні Врубівка зруйнована на 95%.

Відео зруйнованого с. Білогорівка

Відео зруйнованого с. Врубівка

Сєвєродонєцьк та околиці

ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ

Сиротине, Мєтьолкіне, Воронове, Борівське, Синєцький – південно-східні околиці Сєвєродонєцька. До війни це були затишні селища, які стрімко розвивалися, чому сприяла близькість до великого міста та рекреаційний потенціал. Біля Сиротина та Борівського були озера, вздовж яких будувалися бази відпочинку. В Мєтьолкіному, особливо в останні роки, з'явилося багато приватних котеджів заможних людей.

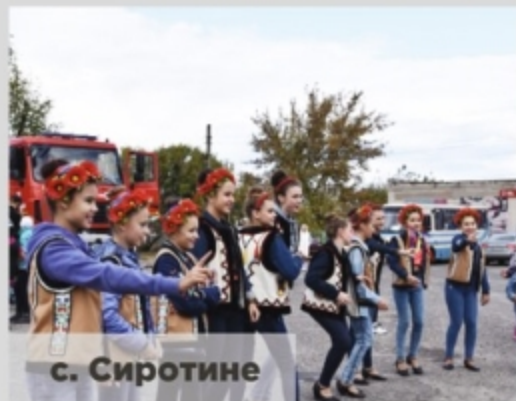
Виникли ці передмістя ще у XVII–XVIII столітті, у 1934 році з'явився Сєвєродонєцьк. Спочатку це було селище будівників Лисичанського хімкомбінату, тож перша його назва була Лисіхмстрой. Через чотири роки він отримав статус окремого населеного пункту, у 1950 році – назву Сєвєродонєцьк.

Як і більшість території навколо Лисичанська та Сєвєродонєцька, з середини травня по липень 2014 року тут порядкували підтримувані РФ незаконні збройні формування, доки 22 липня в ході блискавичної спецоперації бійці ЗСУ, Національної гвардії та добробатів не звільнили цю територію від російських найманців.

У 2022 році Сєвєродонєцьк та околиці вчергове стали жертвою російської агресії. З березня по червень тут тривали жорстокі обстріли. 26 травня російська диверсійно-розвідувальна група проникла до готелю «Мир» на околиці міста, почалися вуличні бої. Росіяни застосовували масовані артобстріли, танки, авіацію, фосфорні боеприпаси. Після місяця важких боїв українські підрозділи 24 червня відійшли за річку Сівєрський Донець.

Стан захоплених територій вражає. Підірвано мости через Сівєрський Донець, знищена вся критична інфраструктура, пошкоджено 90% забудови. 80% житлових будинків відновленню не підлягають.

Особливо постраждали околиці Сєвєродонєцька. Сиротине, Воронове, Мєтьолкіне, Синєцький зруйновані практично повністю. Детальніше оцінити масштаби руйнувань немає можливості – ця територія досі окупована росіянами.

с. Сиротине

с. Воронове

с. Мєтьолкіне

с. Борівське

Відео зруйнованого м. Сєвєродонєцьк

РАШИЗМ — ЦЕ

Війна Росії проти України почалася у 2014 році з незаконної анексії Криму та окупації частини Донбасу. Вона принесла перші втрати і перші руйнування. Десятки населених пунктів опинилися в зоні бойових дій. Тисячі українців змушені були залишити домівки і починати життя з нуля.

Донецький академічний обласний драматичний театр після бомбардування, м. Маріуполь

24 лютого 2022 року розпочалася повномасштабна війна Росії проти України з терором та геноцидом, яку Путін назвав «спеціальною військовою операцією». Світ здригнувся від злочинів рашистів у Бучі, Ізюмі та Маріуполі, від фото розстріляних впритул цивільних машин з білими прапорами та розбомбленого Маріупольського театру, перед яким був напис «Діти».

12 березня 2022 року авіабомба впала на територію Свято-Успенської Лаври у Святогірську, де перехувалося близько 520 переселенців із Харкова та Ізюма.

На окупованих територіях рашисти запроваджують режим терору та деукраїнізації, процвітає мародерство. Зіткнувшись з невдачами, окупанти вдаються до ядерного шантажу України і всього вільного світу, здійснюючи провокації на захопленій ними Запорізькій АЕС.

Підтоплення міста Херсон, правого і лівого берегів Дніпра внаслідок підриву Каховської ГЕС

Там, де проходить російська армія, лишається випалена земля, смерть, руїни. Так було в Чечні в 1994-му та 1999-му, так було в Грузії в 2008-му, так було в Сирії в 2015-му. Нині це відбувається в Україні.

Знищення цілих мікрорайонів у м. Бахмут

Музична школа, м. Кремінна

Від ракетних обстрілів потерпають і території, далекі від зони бойових дій. Станом на серпень 2023 року РФ випустила по Україні понад 6,5 тисячі ракет і 3,5 тисячі дронів, більшість із яких – саме по мирних містах. Крім житлових будинків, ракети ціляться в людні місця, ярмарки, базари, кафе, лікарні, заклади освіти. В зоні бойових дій росіяни регулярно застосовують обстріли фосфорними бомбами.

У ніч на 7 травня 2022 року ракетним ударом було знищено музей відомого українського філософа Григорія Сковороди на Харківщині.

Жертвами російської агресії стали і відомі музеї та культові споруди. За даними Міністерства культури та інформаційної політики, станом на 29 вересня 2023 року через російську агресію в Україні зазнали збитків 1702 об'єкти культурної інфраструктури, з них 835 – об'єкти культурної спадщини.

Кладовище російських снарядів, м. Харків

Жертвами російської агресії стали і відомі музеї та культові споруди. За даними Міністерства культури та інформаційної політики, станом на 29 вересня 2023 року через російську агресію в Україні зазнали збитків 1702 об'єкти культурної інфраструктури, з них 835 – об'єкти культурної спадщини.

За масштабами цілеспрямованих і нерациональних руйнувань у цій війні російська армія давно перевершила нацистів у часи Другої світової. Від багатьох українських міст і сіл нині лишилися тільки назви...

Українці разом з партнерами стали щитом всього цивілізованого світу.

Війна триває...

Для росіян війна – це бухгалтерія. Навідник сидить собі в захищеному бункері і квадрат за квадратом артилерією чи авіацією розбирає територію. Просто тому, що може. Йому не важливо, що там був чийсь будинок, квартира, село чи місто, що гинуть цивільні, що нищиться цілий світ, де хтось мріяв, любив, народжував і творив.

Для нього – це територія, де треба вбити все живе.

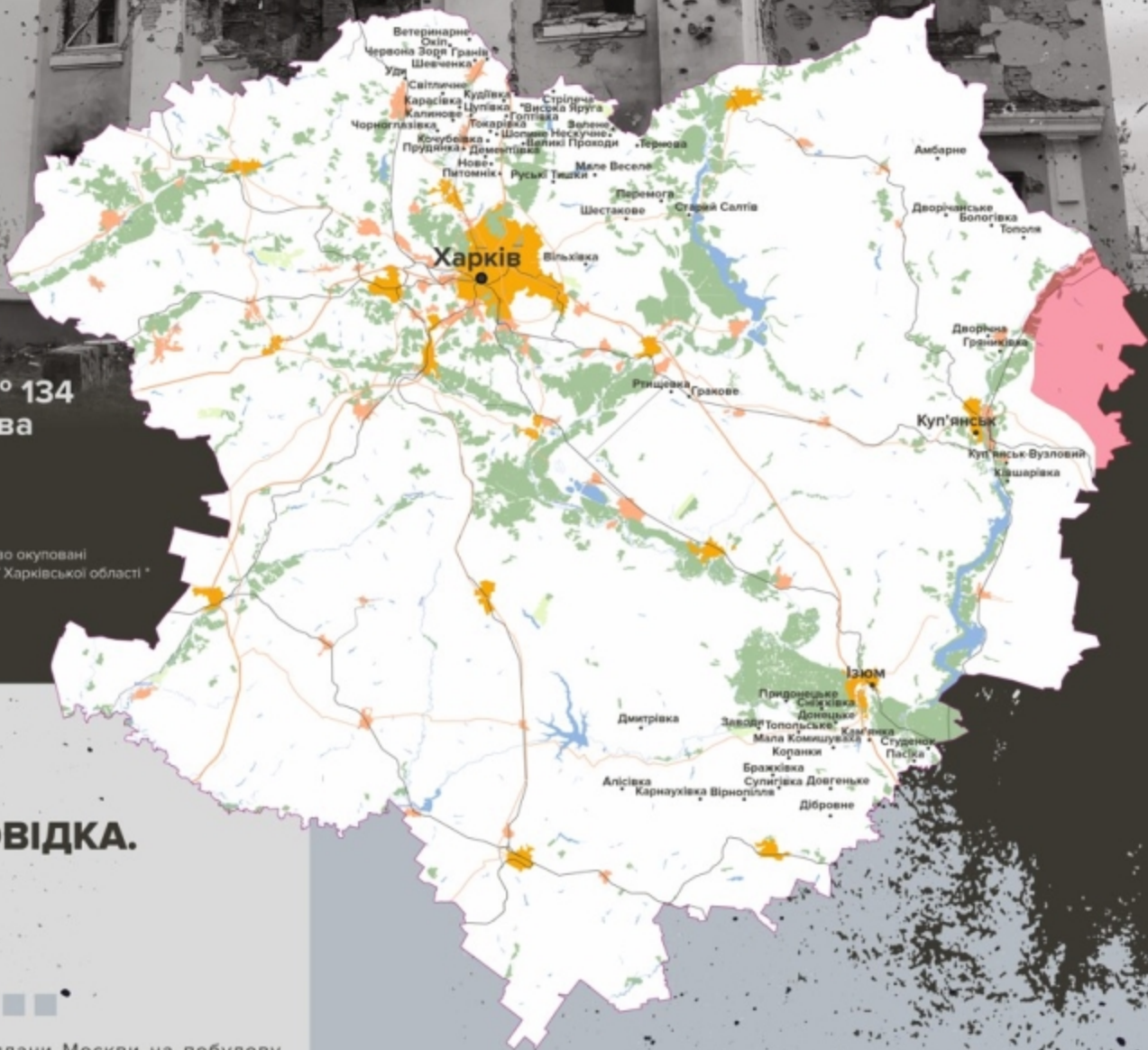
Олександр Хоменко, історик, військовослужбовець

ЗРУЙНОВАНА ХАРКІВЩИНА

Школа № 134
м. Харкова

Тимчасово окуповані
території Харківської області *

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА. ВТОРГНЕННЯ

2014...

Харківщина теж входила в плани Москви на побудову міфічної Новоросії. 22 лютого 2014 року в Харкові відбувався з'їзд депутатів обласних рад від «Партії регіонів», на якому мав виступити Віктор Янукович. Однак близько 50 тисяч харків'ян, які вийшли на вулицю, змусили його змінити плани: під'їхавши до Харкова, Янукович розвернувся і утік до Криму, а звідти – до РФ.

6 квітня група проросійських бойовиків, частина з яких була громадянами РФ, захопила приміщення ХОДА і проголосила так звану Харківську народну республіку, однак уночі Вінницький «Беркут» затримав усіх учасників блокування і звільнив адміністративне приміщення. Заворушення та провокації тривали до кінця квітня. Але й потім у місті було неспокойно – 22 лютого 2015 року біля Палацу спорту по маршруту Мирної ходи було підірвано вибуховий пристрій. Загинуло четверо людей, серед них – 15-річний школяр Данило Дідик.

З початком АТО в Барвінковому, Ізюмі та інших населених пунктах були встановлені блокпости. Однак до активних бойових дій на території області тоді справа не дійшла.

2022...

В лютому 2022 року і Харків, і область опинилися під щільним вогнем ворога. Прикордонні села і містечка були окуповані і росіяни впритул наблизилися до Харкова.

Вони розраховували швидко зайняти обласний центр. Але оборонці міста – бійці 92-ї ОМБ імені Івана Сірка, нацгвардійці, бійці спецпідрозділу СБУ, добровольці «Фрайкору», тероборонівці – знищили елітний російський спецназ, що прорвався на «Тиграх». Після цього ворог облишив спроби захопити Харків, але місто нещадно обстрілювали як ракетами, так і ствольною артилерією.

У вересні 2022 року внаслідок блискавичного контрнаступу практично всю область було повернено під український контроль. Уже в перший день українські війська пройшли на 20 кілометрів углиб окупованих територій і звільнили біля 400 км. Основний удар був спрямований на міста Балаклія, Куп'янськ та Ізюм, які були головними логістичними центрами для окупантів.

8 вересня український прапор замаюрив над Балаклією, 10 вересня – над Куп'янськом та Ізюмом.

Бойові дії та постійні обстріли на Харківщині тривають. Від цього потерпають також села і містечка прикордонних громад, які не були в окупації. Наприклад, у Золочівській громаді налічується 74 населені пункти, і тільки 4 з них не зазнали бомбардувань.

**ВНАСЛІДОК ПОВНОМАСШТАБНОГО
ВТОРГНЕННЯ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ
ЗНИЩЕНО:**

62 НАСЕЛЕНІ ПУНКТИ
НА 60-100% *

25 563 ОБ'ЄКТИ
ЖИТЛОВОГО ФОНДУ **

ЕКСГУМАЦІЯ ТІЛ,
М. ІЗЮМ

Їздили до хлопців у Чугуїв. Траса порожня. В самому Чугуєві тихо й зелено, ми потрапили якраз після обстрілу, говорять про трьох поранених. В місті на одній із вулиць дітями влаштували дитячий блок-пост, граються у війнушку. Привезли хлопцям посвячені паски, купу всього смачного, трішки речей. Хлопці місцеві – Харків, Чугуїв, Малинівка.

До Харкова повертається, як до укріпленої фортеці. Власне, місто нині і є такою фортецею. Надвечір пішов дощ. Хмарно, весняно. Над містом майорять наші прапори. Відпочивайте, друзі. Завтра прокинємось ще на один день ближче до нашої перемоги.

Сергій Жадан, письменник, співак. 24 квітня 2022 року

* Дані надані Харківською обласною військово-цивільною адміністрацією станом на липень 2023 р. Дані постійно уточнюються. Території під обстрілами чи під окупацією.

** Дані надані Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України станом на кінець вересня 2023 року.

с. Гракове

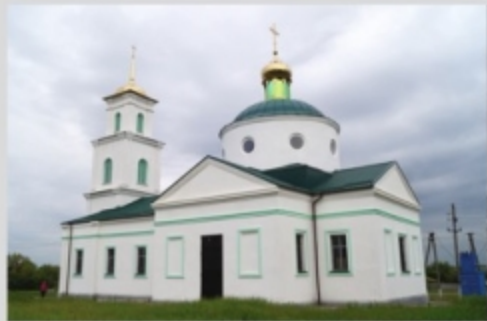
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Село Гракове Чугуївського району на Харківщині офіційно згадується з середини XIX століття. Хоча відома в селі Троїцька церква збудована була в 1810 році (а до того там стояла дерев'яна церква, споруджена в 1769 році). За радянських часів церкву перетворили на склад, а в 1997 році її було повернено громаді і відреставровано. Нині ж церква стоїть розбита – в неї влучило кілька російських снарядів.

Та й в усьому Граковому немає практично жодного вцілілого будинка. З 26 лютого 2022 року село було окуповане російськими військами. Росіяни розміщували артилерію просто на подвір'ях мирних мешканців, звідки обстрілювали з «Ураганів», «Градів» і «Сонцельоків» Чугуїв та прилеглі села, де тримали оборону Збройні сили України. Мирні жителі, які не встигли вийхати із села, зазнали терору і катувань. Пізніше в околицях села Національна поліція виявила кілька масових поховань закатованих мирних мешканців.

7 вересня 2022 року в ході великого контрнаступу ЗСУ на Слобожанщині Гракове було звільнене. Однак досі тривають роботи із його розмінування. На одному з полів було знешкоджено більше ніж 600 мін. Розбиті школа, сільрада, магазини. Село досі лишається небезпечним для проживання.

До війни в Граковому було біля тисячі мешканців. Тепер складно повірити, що колись тут було нормальне життя.

Село Довгеньке в Ізюмському районі Харківської області відоме з середини XVIII століття. Пізніше воно було волосним центром, тут діяла церковно-парафіяльна школа та ремісниче училище, де хлопців навчали ковальської справи. В роки Голодомору 1932–1933 рр. тут померло щонайменше 93 людини. На 80% село було зруйноване в часи Другої світової війни.

с. Довгеньке

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Ця ж історія повторилася і в 2022-му – тільки з іншими окупантами. Довгеньке лежить на межі Харківської і Донецької областей і розташоване поруч зі стратегічно важливою трасою Київ – Харків – Довжанський. Бої за Довгеньке тривали 5 місяців. Окупантам село було потрібне як плацдарм для наступу на Слов'янськ, що на Донеччині.

Село перебувало в окупації з 11 червня до 10 вересня 2022. Весь цей час тривали масовані обстріли. Не було жодного квадратного метра, куди не потрапив би снаряд чи міна. Саме околиці Довгенького фігурують на сумнозвісних знімках поля в дірках від воронки, опублікованих Maxar Technologies.

Нині у Довгенькому немає не те щоб жодного вцілілого будинку – навіть будівлі з чотирма стінами не знайти. Від десятків приватних дворів, шкіл та садочка, будинку культури та водонапірної башти залишилось саме лише будівельне сміття.

Відео зруйнованих с. Гракове та с. Довгеньке

с. Кам'янка

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

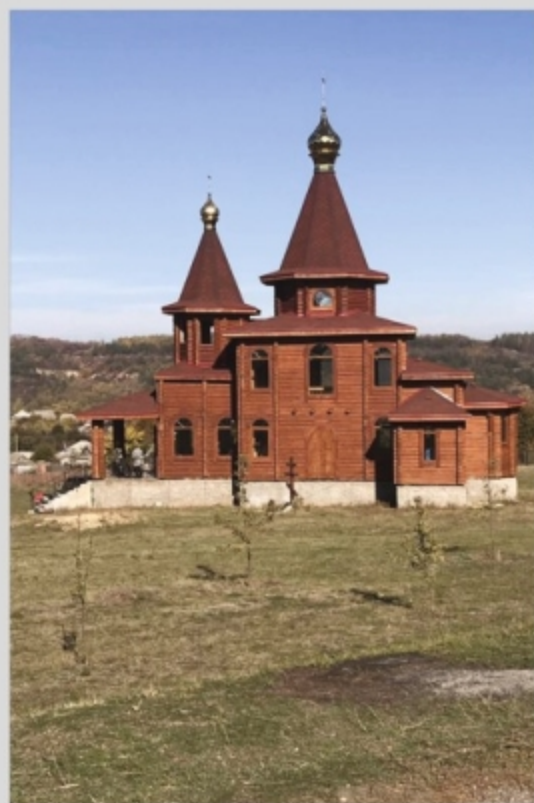
Село Кам'янка, що за 7 кілометрів від Ізюма, обабіч траси міжнародного значення Київ – Харків – Довжанський, відоме ще з літописних часів. Під час Другої світової війни через село проходила лінія фронту.

З 26 лютого 2022 року за село розпочалися запеклі бої. Російські загарбники щодня скидали авіабомби, обстрілювали з артилерії, мінометів, танків. В ніч з 12 на 13 березня росіяни скинули на Кам'янку 30 авіабомб.

Після запеклого танкового бою на околицях села наприкінці березня, російські солдати зайняли населений пункт. Окупанти облаштували тут свою базу. Будинки, де вони жили, маркували літерами Z і V.

Кам'янка перебувала в окупації пів року. У вересні 2022 року у ході великого контрнаступу на Харківщині село звільнили Збройні сили України. Після деокупації люди почали повертатися на руїни своїх понівечених війною домівок з надією на відновлення.

Зараз постійного населення в селі немає, як і жодного вцілілого будинку.

Відео зруйнованого с. Кам'янка

ЗРУЙНОВАНА ТАВРІЯ

(Миколаївщина, Херсонщина)

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА. ВТОРГНЕННЯ

2014...

Окремі території Півдня України зазнали окупації ще в лютому - березні 2014 року. На Херсонщині росіяни вторглися на півострови Чонгар та Ад на Перекопському перешийку, а 15 березня 2014 року окупували село Стрількове в північній частині Арабатської стрілки. Там росіяни облаштували блокпости і окопи, але в грудні 2014 року відійшли назад до Криму.

2022...

Від початку повномасштабного вторгнення в Україну в лютому 2022 року територія Херсонської області стала однією з найгарячіших точок російсько-української війни. Бої за Херсонщину почалися з перших днів. Міста й села потерпали від ракетних ударів, а з Криму йшли багатокілометрові колони бронетехніки. 1 березня 2022 року російська армія прорвала оборону Херсона та окупувала практично всю територію області. Також росіяни частково окупували Миколаївську область та місто Снігурівку.

Втім, українці не здавалися – навіть озброєні окупанти й танки на вулицях не завадили їм виходити на багатотисячні мітинги та організувати потужний партизанський рух. Херсонські партизани взаємодіяли зі Збройними силами України, збирали і передавали розвіддані, зокрема про шляхи переміщення і скупчень російських військ, місцевих колаборантів та склади боєприпасів. Також поширювали антиокупаційні листівки.

На окупованих територіях України росіяни за допомогою місцевих колаборантів створювали окупаційні адміністрації, викрадали проукраїнських політиків, активістів, журналістів, вчиняли вбивства та катування цивільних мешканців, здійснювали примусову депортацію українців на окуповані РФ території, яку вони проводили під гаслом «евакуації заради безпеки». У вересні 2022 року росіяни приєднали окуповану частину Миколаївської області до окупованої Херсонщини.

Наприкінці вересня 2022 року Збройні сили України перейшли в контрнаступ на півдні, визволивши декілька населених пунктів. 11 листопада 2022 року, після 256 днів окупації, ЗСУ звільнили правобережну частину Херсонської області та місто Херсон. Також було відновлено контроль майже над усією Миколаївщиною: окупованими залишилися лише Кінбурнський півострів, села Очаківської громади – Покровське, Покровка та Василівка.

Нині звільнені населені пункти потрохи оговтуються після окупації. Частина з них схожа на привидів, тут лишилися менше десятка людей. Частина території Херсонської області все ще окупована, її землі найбільш заміновані в Україні, а люди постійно потерпають від обстрілів росіян. Десятки населених пунктів постраждали внаслідок затоплення після підриву 6 червня 2023 року російськими окупантами греблі на Каховській ГЕС.

Проте весь цивілізований світ знає, що Таврія – це Україна.

ВНАСЛІДОК ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ЗНИЩЕНО:

МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСТЬ:

8
НАСЕЛЕНИХ
ПУНКТІВ НА 60-100% *

5 074
ОБ'ЄКТИ ЖИТЛОВОГО
ФОНДУ **

ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ:

18
НАСЕЛЕНИХ
ПУНКТІВ НА 60-100% *

8 227
ОБ'ЄКТІВ ЖИТЛОВОГО
ФОНДУ **

МИКОЛАЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ АЕРОПОРТ

ПІДТОПЛЕНИЙ БЕРЕГ М. ХЕРСОН

Найбільш постраждалими все ж таки є населені пункти, які були на лінії зіткнення, тобто там, де зараз немає людей. У нас в 5 населених пунктах немає жодної людини і вони фактично перестали існувати, тому що вони знищені до фундаменту. Там немає жодного цілілого будинку, немає жодного цілілого об'єкта інфраструктури.

Олег Пилипенко, голова Шевченківської громади Миколаївської області

* Дані надані Миколаївською та Херсонською обласними військово-цивільними адміністраціями станом на липень 2023 р. Дані постійно уточнюються. Території під обстрілами чи під окупацією.

** Дані надані Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України станом на кінець вересня 2023 року.

с. Олександрівка

ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ

Село Олександрівка Станіславської територіальної громади Херсонської області розташоване на березі Дніпровської затоки на межі Херсонської і Миколаївської областей. Село заснували запорожці в середині XVIII століття. Донедавна було заможне, популярне серед туристів.

Від початку повномасштабного російського вторгнення 2022 року Олександрівка опинилася на лінії вогню і стала буферною зоною між ЗСУ та армією РФ. Російська армія тижнями зрівнювала село із землею. Особливо жорстким було протистояння у квітні і травні 2022 року. Через Олександрівку російські окупанти намагалися прорватися в напрямку Миколаєва, але були зупинені Збройними силами України. Головний удар на себе прийняли бійці 28-ї ОМБр імені Лицарів Зимового Походу.

З квітня Олександрівка опинилася в окупації. За словами місцевих жителів, серед окупантів були бойовики з так званих маріонеткових «ДНР» та «ЛНР» і росіяни – «росгвардія», кадирівці. Із понад 2,5 тисячі жителів під час окупації лишилося 16. 10 листопада 2022 року в ході контрнаступу село повернули під контроль України.

Нині Олександрівка оговтується після окупації. У селі майже немає цілих будинків, від окремих кварталів лишилися тільки фундаменти – із 921 двору уціліло приблизно 20. Школа зруйнована вщент, як і приміщення дитячого садка, у підвалах якого переховувалися селяни. Згоріла велика бібліотека Станіславської громади. Немає більше жодного фермерського господарства (склади і техніка зруйновані).

Сьогодні життя у вщент зруйнованому селі неможливе. Лиш декілька сімей продовжують тут жити. Олександрівка перетворилася на привида.

с. Киселівка

ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ

Киселівка – село у Чорнобаївській сільській громаді Херсонської області, за 5 кілометрів від Чорнобаївки. Перша писемна згадка про Киселівку зафіксована у 1856 році.

З лютого по 10 листопада 2022 року село жило в російській окупації. Киселівка була оперативною важливою для розміщення російських сил в околицях Херсона, бо це останній населений пункт як на трасі Е58, що з'єднує Херсон з Миколаєвом, так і на шляху залізничного сполучення між окупованою Чорнобаївкою та українськими позиціями на Миколаївщині.

Пошкоджено об'єкти соціальної інфраструктури: школу, дитячий садок, амбулаторію, адміністративну будівлю старостату. 25 грудня 2022 року російський артилерійський обстріл знищив у селі єдину церкву.

Наразі люди, які виїхали, поступово повертаються в Киселівку. Окрім того, село приймає переселенців з більш небезпечних населених пунктів Херсонщини. Люди сподіваються на відродження села.

Відео зруйнованих с. Олександрівка та с. Киселівка

с. Благодатне

МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСТЬ

Благодатне – невеличке село, розташоване на самій межі Миколаївської та Херсонської областей, які тут розділяє залізниця. На південний захід від нього проходить автомобільний шлях між обласними центрами.

З 24 лютого 2022 року село опинилося в епіцентрі бойових дій. Російські військові кілька разів заходили до Благодатного, але закріпитись не змогли. Жили у селі, а позиції облаштували на околицях. Особливо інтенсивними бої за Благодатне були в березні.

З 3 березня село перебувало в окупації. Росіяни займалися мародерством і катуваннями – доля двох місцевих жителів, яких забрали окупанти, досі невідома. Всім, хто намагався вийти із села, дозволяли це зробити лише в напрямку Херсона, вглиб окупованих територій. Вісім місяців село жило без води та електрики.

9 листопада 2022 року Благодатне звільнили бійці 63-ї ОМБр. В селі не лишилося жодного цілого будинку. За словами місцевих, село було знищено трьома російськими танками, які обстрілювали його впритул майже цілий день. Сліди росіян – на будівлях, полях і лісосмугах, а ще – в пам'яті місцевих жителів, що вистояли. Нині в селі практично ніхто не живе, але люди приїжджають, щоб власними силами відбудувати свої хати.

с. Широке

МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСТЬ

Широке – селище в Баштанському районі Миколаївської області. До вторгнення РФ тут проживало близько 800 мешканців.

На початку повномасштабного вторгнення росіян Широке на деякий час було окуповане. Саме тут рашисти хотіли прорвати оборону ЗСУ і піти на Миколаїв. Українські війська швидко повернули контроль над селищем, проте майже вісім місяців тут проходила лінія фронту і росіяни безперервно обстрілювали населений пункт із усіх можливих видів озброєння. За словами місцевих, бували дні, коли вони нараховували до 95 «прильотів».

Зараз у селищі пошкоджено близько 95% приватних будинків, зруйнована школа, дитячий садок, сільрада, промислові підприємства.

Відео зруйнованих с. Благодатне та с. Широке

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПАМ'ЯТІ

СТЕРТІ З ЛИЦЯ ЗЕМЛІ

ФОТОВИСТАВКА

Сьогодні внаслідок бойових дій, невибіркових ракетних, бомбових та артилерійських обстрілів багато населених пунктів зазнали руйнувань. Російська армія свідомо використовує тактику «випаленої землі». Кількість повністю чи майже повністю знищених міст і сіл обчислюється уже десятками. Частина з них розташована на тимчасово окупованій території, тож після деокупації картина може виявитися ще трагічнішою.

Про цей злочин російського агресора необхідно постійно пам'ятати. Про цей злочин потрібно говорити і в Україні, і у світі. Адже це – не лише знищені будинки. Це – руйнування українського світу, знищення історичної пам'яті і тисячі людей, які опинилися без даху над головою.

Виставка презентує фотосвідчення руйнувань різних регіонів, де російський агресор не залишив шансу на виживання – Луганщину, Донеччину, Харківщину та Південь України. Тематичні банери акцентують увагу на знищених на 80-100 відсотків населених пунктах, перетворених агресором на пустку і руїну. Серед них – Попасна, Мар'їнка, Соледар, Бахмут та ін.

Масові руйнування продовжуються і в Запорізькій області, 70% території якої теж окуповані російськими військами з березня 2022 року. Прикордонні території Сумської та Чернігівської областей постійно обстрілюються.

На банерах розміщені QR-коди з відсиланням на короткі відео знищених сіл і міст України, які додатково візуалізують все жахіття випаленої ворогом землі.

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПАМ'ЯТІ

Контактна інформація:

Юридична адреса: 01021, м. Київ, вул. Липська, 16

Сайт: <https://uinp.gov.ua/>

Facebook: <https://www.facebook.com/uinp.gov.ua>

YouTube: <https://www.youtube.com/@UINPOfficial>

Instagram: <https://www.instagram.com/uinp.gov.ua/>

Твіттер: https://twitter.com/Uinp_gov_ua